

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЗСЖ В ОСВІТІ

*Городецька Оксана
Володимирівна, кандидат
педагогічних наук, доцент
кафедри менеджменту і
методології освіти
Тернопільського обласного
комунального інституту
післядипломної педагогічної
освіти.*

МЕДІАГІГІЄНА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МЕДІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

*“Хто керує інформацією – керує світом”,
– кажуть на курсах комунікацій,
а я кажу вам, що хто володіє медіагігієною,
той керує своїм життям і своїм вибором
(О. Драшкаба).*

Сучасне інформаційне суспільство диктує необхідність формування медіа та інформаційної грамотності. У сучасному світі неможливо бути інформаційно грамотним не будучи медіаграмотним. Загальна культура особистості також містить інформаційну та медіакультуру.

ЮНЕСКО пропонує користуватись новим інтегрованим поняттям МІГ – медіа-та інформаційна грамотність, що описує компетентності, необхідні для виживання і успішного розв’язання життєвих завдань в інформаційну епоху.

У «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні» вказано, що **медіаінформаційна грамотність – МІГ (mediaandinformationalliteracy – MIL)** – сучасна стратегія ЮНЕСКО, яка полягає у поєднанні традиційних концептів «медіаграмотності» та «інформаційної грамотності» в спільний

концепт МІГ, що позначає комбінований набір компетенцій (знань, навичок і відносин), необхідних на сьогоднішній день для життя і роботи. МІГ спрямована на розширення прав і свободи самовираження людей, забезпечення рівноправного доступу до інформації та знань. Концепт МІГ передбачає визнання провідної ролі інформації і медіа в повсякденному житті. Медіаінформаційна грамотність лежить в основі свободи слова та інформації, оскільки дає змогу громадянам зрозуміти функції засобів масової інформації та інших постачальників інформації, критично оцінювати їх зміст, а також ухвалювати обґрунтовані рішення, будучи як користувачами, так і виробниками інформації та медіаконтенту [2].

Медіаінформаційна безпека особистості – забезпечення комфортних і розвивальних емоційно-когнітивних переживань особистості у її взаємодії з медіапростором для реалізації життєвих завдань і цінностей, частина гуманітарної безпеки. Медіаінформаційна безпека людини залежить від здійснення запобіжних заходів в медіаінформаційному полі з боку держави, а також від здатності кожної окремої особистості чинити опір деструктивним медіаінформаційним впливам – психологічним технологіям впливу [2].

Новий підхід до формування медіа-та інформаційної грамотності (МІГ) поєднує світовий досвід розвитку медіаграмотності та досягнення формування інформаційної грамотності населення різних країн [6].

Любов Найдьонова наголошує, що медіа сьогодні – це не справа окремих професійних організацій, ми всі творимо медіапростір, він розвивається зусиллями кожного з нас. Разом з тим, зростає цифрова нерівність, збільшується розрив у доступності інформації для населення різних країн, а також хвилює брак критичного і високо організованого мислення користувачів інформаційно-комунікаційних технологій [6]. Саме тому необхідно розвивати інтегрований підхід, а відповідно, розробляти та впроваджувати нову концепцію МІГ.

На попередніх деклараціях ЮНЕСКО: Празькій (2003), Александрійській (2005), Декларації щодо Медіа та інформаційної грамотності (Фес, 2011)

запропоновано офіційне визначення поняття МІГ як комбінації знань, умінь, ставлення і дій, які потрібні для забезпечення доступу, аналізу, оцінки, використання, створення і розповсюдження інформацій і знань творчими, законними і етичними способами [6].

Сучасні пріоритетні напрями і завдання щодо розвитку медіа та інформаційної грамотності включають інтеграцію формування медіа- та інформаційної грамотності на всіх рівнях навчання, включаючи пожиттєве безперервне навчання і освіти дорослих.

На думку О. Юркової соціальні мережі змінили нашу реальність. Останні кілька років інформація про світ навколо приходить до нас із їхніх стрічок. Звідусіль ринуть навали фейків, пропаганди, маніпуляцій, популізму, чорного і білого піару, прихованої політичної реклами, брехні заради кліків, грантів чи просто з любові до процесу [7].

Щоб не дозволити маніпулювати нашою свідомістю необхідно дотримуватися **заповідей медіа грамотної людини:**

не вір картинкам;

не вір відео;

не вір іноземним медіа;

не вір цифрам;

не вір політикам;

не вір дослідженням;

не вір відомим експертам;

не вір патріотам;

не вір очам;

завжди шукай першоджерело і докази [7].

Отже, основна порада медіагігієни: *будьте спокійні, будьте поінформовані, будьте виважені, будьте логічні, мисліть критично!*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Драшкаба О. Супершвидкий урок з медіагігієни / Олеся Драшкаба // Електронний ресурс] : <http://uchoose.info/mediagigiyena/>
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (новий варіант) : СХВАЛЕНО постановою Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110 // [Електронний ресурс] : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
3. Коткова М. медіа-інформаційна грамотність як чинник розвитку українознавчих студій // Україна у світовій історії. – 2014. – № 4(53). – С. 189–196.
4. Медіаосвіта (медіаграмотність) : [навч. програма] / за ред. К. М. Левківський, В. Ф.Іванов. – К. : Міжнародний фонд «Відродження», 2011. – 96 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / Ред-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; [за наук. ред В. В. Різуна]. – К. : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
6. Найдьонова Л. Інформаційна грамотність неможлива без медіакультури / Любов Найдьонова [Електронний ресурс] : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/informatsiyna_gramotnist_nemozhлива_bez_mediakulturi/
7. Юркова О. Не вір, не лайкай, не репость: 10 заповідей медіаграмотної людини / Ольга Юркова // Електронний ресурс] : <http://uchoose.info/ne-vir-ne-lajkaj-ne-repost-10-zapovidej-mediagramotnoyi-lyudyny/>
8. Oleksiuk V. Planning and Implementation of the Project “Cloud Services to Each School” / V. Oleksiuk, O. Oleksiuk, M. Berezitskyj // ICT in Education, Research and Industrial Applications: Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Proc. 13-th Int. Conf. ICTERI, 2017 . – P. 372-379.